Reg. No. M. 2580

సం॥ చందా రు ౪ లు.



జమీందారీ రయితుల ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవసాయిక భాగ్యోదయమునకు

సంపుటము ౨ | శనివారము ౧౪—౧—౩౩ | నెల్లూరు | సంచిక ౧౮-౧౯

జమీందారుల భావిస్థితి.

—౦—

వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి సమాధానము

పిఠాపురము యువరాజాగారు జమీందారుల భావిస్థితిని గూర్చి మాదరసు రివ్యూలో వ్రాసిన వ్యాసమునకు శ్రీ వెంకటగిరి కుమార రాజాగారు సమాధానము వ్రాసిరి. వారి వాక్యములను సంగ్రహముగా నిట నుదహరించుచున్నాము. "జమీందారులు చేతనయినంత వరకు దేశమును, ప్రభుత్వమును సేవింప జూచుచున్నారు. వారు గూడ దేశమునకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనము గోరుచున్నారనుటకు లండను సభలో జమీందారుల ప్రతినిధులు కావించిన వాదమే ప్రమాణము. ఇదిగాతీయత కాక శాసనోల్లంఘనమును, తిరుగుబాటును జాతీయత యయినచో దానికి మేమంగీకరింప జాలము. ప్రభుభక్తి జమీందారులకు సహజ లక్షణము. అది లాభాలాభములతో సంబంధించినది కాదు. రయితులకును, జమీందారులకును నిజమయిన ప్రతినిధులు గూడిన యొక సంఘము నేర్పాటు చేసినచో రయితులకును, జమీందారులకును గల తగాయిదాలను మాపుకొన వచ్చును. ఇందుకును నిపోరాటములకు మాధ్యస్థులే కారణము. పిఠాపురం యువరాజుగారు దేశ, రాజభక్తులు లక్ష్యముగా బెట్టుకొని యుత్సాహమేగాక, తగిన జాగ్రత్తను గూడ గలిగి మెలగుదురు గాక!

పిఠాపుర యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

దీనికి పిఠాపురం యువరాజుగారు మరల సమాధానము నిచ్చిరి. "జమీందారులలో, ప్రజలలో ప్రజలకొరకు పాటుపడువారు లేరని కాదు. కాని యెక్కువమంది జమీందారు లేమిచేయుచున్నారనునదియే ప్రశ్న గాని, యెవరో కొందరు చేసినారనునది కాదు. కాని అంత మాత్రము చాలునా? ఇంకను మనము చేయవలసినది లేదా? జాతీయత యనగా తిరుగుబాటును, శాసనోల్లంఘనము నని నా యభిప్రాయము కాదు. కాని వట్టి దేశభక్తిని జూపించియు బ్రిటిషు జనము లేదు. జమీందార్లు రాజభక్తులుగా నుండవచ్చును. కాని యంతమాత్రముచే దేశ విరోధులు కానక్కరలేదు.

క్రియా పూర్వకములయిన మార్గము లేమియు జేయలేదని నామీద విమర్శ. ఆలోచనాపరులెల్లరకిని లభించు సంతర్పణే చెప్పినట్లు చేయుచుంటిని. అది తెలిసికొన్నచో నే యవలంబించిన పద్ధతులన్నియు నవిమెచ్చుకొందురు.

ఉభయ ప్రతినిధుల సంఘము నేర్పాటు చేయుట బాగుగనే యున్నది. దేశములోని జమీందారులెల్లరును వెంకటగిరి కుమారరాజాగారి యుపాయమునకు తోడ్పడుదురు గాక!

ఓట్లివ్వకుంటే రోడ్డు చెడుపుదురా?

సూళూరు పేట తాలూకా కోటపోలూరు గ్రామమునకు ట్రంకురోడ్డు లోనుండి బ్రాంచి రోడ్డు వేయబడినది. దీనికి మట్టిపనికూడా యిదివరకే పూర్తి అయినది. కొన్ని తూములు కొంతభాగము కట్టబడినవి. కుమార రాజాగారి ఎలెక్షనుకు యీ గ్రామస్థులు ఓట్లివ్వలేదనే కారణముతో రోడ్డుకు కంకర వేయించ కుండా నిలుపుదల చేసిరి. వర్షము వల్ల రోడ్డుకు వేయబడిన మట్టిపూర్తిగా కొట్టుకొనిపోయి మనుష్యులు నడచుటకుగూడ భంగమేర్పడినది. తిరుగా ఏ మహానుభావుడైనను అభ్యర్థిగా వచ్చి వేయవలయుకొన్నను తిరుగా క్రొత్తరోడ్డు వేయవలసినట్లు ఏర్పడినదిగాన వారికి ఓట్లివ్వ రయితులందరు ఇట్టి నిదర్శనములగూడ నాలోచించుకొందురని కోరుచున్నాము. ఇట్లు,

"విధేయ రయితు."

రంగనాయకులుగారి సంచారము.

(మానిశెట్టి.)

వెంకటగిరి.

ఆచార్య రంగనాయకులుగారు డిసంబరు 18 వ తేదిని వెంకటగిరి వచ్చిరి. 19 వ తేదిని ఉదయం కారుమీద మరికొందరము కలిసి ఎల్లయారు రైలుస్టేషను సమీపమునందు చిన్నఎరెడ్డి పల్లెకు పోయిరి. ముందుగనే రంగనాయకులుగారి రాక తెలిసినందున యాతలూరు, కలవగుంట, ఉప్పరపల్లె వగైరా గ్రామముల రయితులు అచ్చటచేరియుండిరి. వారికందరికి జమీకి రయితుల కర్తవ్యమును గురించి బోధించిరి. తిరుగా మధ్యాహ్నము బండిలో వెంకటగిరి వచ్చుటకు స్టేషనుకుగాగా రైలు లేపిపోవుటచే సాయింత్రము రావలసివచ్చినది. 20 వ తేదిని ఉదయం ఆచార్య రంగనాయకులుగారును, వెంకటగ్రిమా నాయుడు, కల్యాణరావుగారు ప్రభృతులు కారులో యాచవరము వచ్చిరి. రయితుల కష్టసుఖముల గూర్చి విచారించిరి, ధాన్యపు రేట్లు 24 గ్రామముల చరిత్రను వెప్పుమ అక్రమముగా రాలీలో తీర్మానమునకు భిన్నముగా హెచ్చించిన ధాన్యమును గూర్చి రయితులకుండు యిబ్బందుల చెప్పి కండ్లనీరు గార్చిరి. ఈ విషయముల వెంటనే జిల్లా అధికారులకు తెలుపుకొనవలసినదిగా ఆచార్యగారు చెప్పి వెనుదిరిగిరి. మధ్యాహ్నం వెంకటగిరి వచ్చిరి. మధ్యాహ్నమునుండి రంగనాయకులుగారు ప్రభృతులు కారులో అత్తివరము పోయిరి. పుత్తేటి నారాయణరెడ్డి గారిని కలుసుకొని వారి తోటి అందరును మేనహారుకు పోయిరి. అచ్చట రయితులను కలిసి మాట్లాడిరి. గ్రామ పెత్తనదారులు లేరైరి. నీళ్ళులేక ఎండిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్న వరిపైరును రయితులు చూపగా జూచిరి. తిరుగా రాత్రికి అత్తివరము వచ్చిరి. ఆరాత్రి చేరిన రయితులకు రయితుల ధర్మమును గూర్చి బోధించిరి. యింతలో హరిజనులు జనులెంచిరి. వారితో అస్పృశ్యతానివారణమును గూర్చి చాలసేపు ముచ్చటించిరి. పుత్తేటి నారాయణరెడ్డిగారు తానుగట్టించిన రామమందిరములో హరిజనులు ప్రవేశించుటకు రంగనాయకులుగారు కోరినంతనే రెడ్డిగారు నిరాఘాటముగా వప్పుకొనిరి. మరుదినము ఉదయమే తిరుగా మేన కారు వెళ్ళి రయితులతో సంప్రతించి అచ్చటనుండి కాలినడకను ఫీచువరము వెళ్ళిరి. రయితులందరును వెంటనే నూగిరి. వారికి ఆచార్యగారును, రామనాయుడును, కొంపసేపువుపన్యసించిరి. అచ్చటకు వచ్చిన హరిజనులతోటి మాలపల్లెకు వెళ్ళిరి. వారియిండ్లు వాకిండ్లు నాలాశుభ్రముగా నున్నవనే చెప్పవచ్చును. పశుమాంసము మానినట్లు గూడ తెలిసెను. యిచ్చట బ్రైహ్మల పాఠశాలకర్దు పాఠశాలోపాధ్యాయులు స్థితిము తమ స్వసంఘముతో కలిసియుండక రామాధిక్యులమని అనుకొనుటి కొంతగానవమ్యచున్నది. ఇది వారినుండి వెంటనే పోవలెను. ఆ మాలపల్లెలోన అందరికి వారి యభి వృద్ధిని గూర్చి యుపన్యసించిరి. వెనువుపీన స్థితిని గూర్చి రయితులు చెప్పిరి, మకామస్తులేని కతమున దానిలోని నీరు ఈ పారి పంటలకు చాల పట్లున్నది. అచ్చటనుండి వెనిమిడి పోయిరి. అచ్చట చాలమంది రయితులు సమావేశమైరి. దానిలో రామనాయుడు "రయితులకే ఓటివ్వవలెనన్నా" యనుపాటబాడి ఎన్నికలలో రయితు బాధ్యతను గురించి ఉపన్యసించిరి. తర్వాత ఆచార్య రంగగారు రయితుల కర్తవ్యమును గూర్చి కొంతసేపు ముచ్చటించిరి. తర్వాత రాత్రి వెంకటగిరి చేరి మరునాడు రైలుదేరి దర్శికి వెళ్ళిరి.

దర్శి ప్రచారము.

డిసంబరు 22 వ తేదిని రాత్రి ఆచార్య రంగనాయకులుగారును, వెంకటగ్రిమానాయుడును దర్శి చేరిరి. ఆ మధ్యాహ్నమే కవిరాజు త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి కా. వాపయ్య, సూర్యదేవర కృష్ణయ్య గారలు దర్శికి వచ్చియుండిరి. ఆ రాత్రి దర్శిలో మీట్టింగుజరిగినది. ఆ సభకు చాలమంది ప్రజలు వచ్చిరి. సభకు నీలంరాజు పట్టాభి రామయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. రామనాయుడు, ఆచార్య రంగనాయకులు గారలుపన్యసించిరి. మరుదినము ఉదయమే రెండుకారులలో నాయకులందరు పెద్ద ఉల్లగల్లు వెళ్ళిరి. రయితుల నందరిని జేర్చి ముచ్చటించిరి. మధ్యాహ్నము ఉమామహేశ్వర అగ్రహారములోనుండి అచ్చటి పెద్దలతో ముచ్చటించి రాత్రికి ఈ దర గ్రామము చేరిరి. ఇచ్చట యీ రాత్రి బహిరంగసభ జరిగినది సభలో ఆచార్య రంగనాయకులు, రామస్వామి చౌదరిగార్లుపన్యసించిరి. నీలంరాజు పట్టాభి రామయ్యగారు కొన్ని పద్యములు జదివిరి. రామనాయుడు కొన్ని పాటలు పాడిరి. 24 వ తేదిని ఉదయం రామస్వామి చౌదరిగారు మరికొందరొక ప్రక్కను, రంగనాయకులుగారు, రామనాయుడు ప్రభృతులొక ప్రక్కనుపల్లెలపై వెళ్ళిరి. ఆచార్య రంగనాయకులుగారు చేములబండ గ్రామమునకు వచ్చి అచ్చట సమావేశమైన రయితులకు ఉపన్యసించిరి. తర్వాత విజలాపురము మాదిగవాడ కరిగిరి అచ్చట హరిజనుల యిండ్లను జూచి వారి యభివృద్ధిని గూర్చియు, ప్రస్తుత హరిజనోద్యమమును గూర్చియు, విపులముగా చెప్పిరి. అచ్చటనుండి కారూన్యగ వెళ్ళిరి. మధ్యాహ్నమునుండి కారూన్యగ కవలి తింగాలపాడుపంచమవాడ కరిగి అచ్చట అస్పృశ్యతా నివారణమును గూర్చి బోధించి అచ్చటనుండి దోసకాయలపాడుపంచమవాడ కరిగి అచ్చటి హరిజనులతో ముచ్చటించి భోజనాలమును చూచుకొని ఆ రాత్రి తిరుగా దర్శికి చేరిరి. 25 వ తేదిని ఉదయం ఆచార్య రంగనాయకులును, రామనాయుడు, కృష్ణయ్యగారలు కారులో రాజంపల్లె వెళ్ళిరి. ఉదయము వెళ్ళుసరికే రయితులందరును సమావేశమైరి. తమకున్న కష్టసుఖముల గూర్చి కొంతసేపు ముచ్చటించిరి, అచ్చటి రయితులకుండు యిబ్బందుల గూర్చి విచారణ జరిపిరి. యిచ్చట వరవడి అక్రమశిస్తు సాలు 1-కి రు 250/-లు చెల్లించుచున్నట్లు తెలిసినది. అచ్చటనుండి పంచమవాడ కరిగి అచ్చటి హరిజనులతో కొంత ముచ్చటించి వారియిండ్లలో దూరి వారుండవలసిన పుభ్రతను గూర్చి బోధించి అచ్చటనుండి కొత్తపల్లెకు పోయిరి. అచ్చటి రయితుల సమావేశపరచి రయితులకు వారి కర్తవ్యమును గూర్చి బోధించిరి. ఈ గ్రామ రయితుల కష్టసుఖముల గూర్చి విచారించిరి. రయితుల స్థితి గతులు తెలియవలెనన్న 1884 ఫసలీలో యీ గ్రామము మొదయ 72 లు యిస్తిపా (విడుదల) యిచ్చినారన్న సాదృశ్యమును బట్టిదేని గ్రహింపనగును. యిచ్చటి రయితుల పరిస్థితుల గూర్చి విచారణ జరిగిన వెనుక రైలుదేరి మధ్యాహ్నము సకు దర్శి చేరిరి. శ్రీరామస్వామి చౌదరిగారును మరికొందరును యాదరపూర్వకంబుగా కొన్ని పల్లెలు దాటి 25 వ తేదిని మధ్యాహ్నమే దర్శిచేరిరి. యిచ్చట రయితు సంఘాధ్యక్షుడగు గురప్పనాయుడుగారికిని, సంఘ సభ్యులు వెంకంబొట్లు, వెంకటగిరిరెడ్డి (కార్యదర్శి) గార్ల మధ్య గలిగిన విభేదములను నాయకులు రాజీపెట్టి సంఘమువారు నిరంతరము పనిచేయుటకు అవకాశము కల్పించిరి. అధ్యక్షులు గురప్పనాయుడు గార్లకును, ప్రక్క-గ్రామములు చానంచింతల గ్రామస్థులకును గల పార్టీకలహముల గూర్చి గూడ రాజీపెట్టుటకు నాయకులు యత్నించి ఎదిరిపార్టీ వారిని పిలిపించి మాట్లాడిరి. గాని యింతలో పానకంలో పుడకలాగు వెంకటగిరి యెస్టేటు దివాను చేయికారు అడ్డుపడి యీ రాజీ పరిపడకుండ జేసిరి.

25 వ తేదిని రాత్రి అందరును కలిసేడు చేరిరి. గ్రామస్థులు మంగళ వాద్యములతో పూలమాలలతో నాయకుల నెమోర్కొని గౌరవ పురస్సరముగా గ్రామ మధ్య రచ్చవద్దకు చేర్చిరి. యిచ్చట ముందుగనే చుట్టు ప్రక్క- గ్రామీయులవారు వైతము సమావేశమై యుండిరి. వాటి బహిరంగ సభ

కు వచ్చు కురిచేడు రయితు, మేడువ పెద్దిరెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. పిమ్మట క్రమముగ రామానాయుడు, నీలంరాజు పట్టాభిరామయ్య గార్లచే కొన్ని పాటలు పాడబడెను. తర్వాత ఆచార్య రంగనాయకులుగారును, రామానాయుడును, కవిరాజ త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి శతావధానులుగారును, యిడమకంటి వెంకటాద్రిరెడ్డిగారును, పంచాగ్నుల వెంకటేశ్వర శర్మగారును, నీలంరాజు పట్టాభిరామయ్యగారును, జమీన్ రయితు దుస్థితిని గూర్చియు, ముందు చేయవలసిన పనిని గూర్చియు, రయితు ప్రతినిధులనే అన్నిసంస్థలకు పంపవలసిన ఆవశ్యకతను గూర్చియు విపులముగా నుపన్యసించిరి. నాయకులందరు ఆ రాత్రి కురిచేడునందే యుండిరి. తే 26 ది ఉదయం రంగగారు మాదిగలున్నపల్లె కరిగి వారందరి యిండ్లలో ప్రవేశించి వారుండవలసిన ఆచారాదికముల బోధించిరి. ఈ వాడలో అందరు మతాంతరులైయున్నారు. వీరందరికినీ హరిజనోద్యమమును గూర్చి తెలియజెప్పి యచటనుండి రైలుదేరి బోదనంపాడు వెళ్ళిరి. అచ్చట సమావేశమైన రయితులకు యిడమకంటి వెంకటాద్రిరెడ్డిగారును, రామానాయుడు, రంగనాయకులు గార్లుపన్యసించిరి. యిచ్చటనుండి అలవలపాడు గ్రామమునకు రంగాగారును, వెంకటాద్రిరెడ్డిగారును వెళ్ళి అచ్చట సమావేశమైన రయితులకుపన్యసించి అందరును మధ్యాహ్నమునకు దర్శిచేరిరి. యీ రోజంతయు దర్శిలోనే యుండిరి. తే 27 ది ఉదయం దర్శినుండి అందరు నాయకులును రైలు లేక యర్రవోలున పల్లెకు వెళ్ళి అచ్చట రయితులతో సంప్రతించి మధ్యాహ్నము ఆరవల్లిపాడు వెళ్ళిరి. అచ్చటనుండి ఆచార్య రంగగారును, రామానాయుడు, కురాడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, గురప్ప నాయుడుగారలు కొచ్చెర్లకోటకు రైలుదేరిరి. దారిలో గల వెంకటాపురం అగ్రహారీకుల దర్శించి అచ్చట కొంతసేపు దీర్ఘచర్చ సాగినది. అటనుండి యిండ్లచెరువు పోవునప్పటికి ఆగ్రామ మునసబ్ పిచ్చిరెడ్డిగారి యిండ్లు దహనమగుచుండినవి. ప్రక్క హరిజనుల పల్లెగలదు. వారి యిండ్లలోని సామాను రైలు నేయుటలో రంగగారును యితరులును శక్తియున్న వరకు సేవజేసిరి. దహనమగు యింటివద్ద కరిగి రంగనాయకులుగారు ఒక హరిజనుడికి తన చేతులతో మెట్లుకట్టి పైకెక్కించి నీళ్ళు కొట్టించుటలో సాయపడిరి. నాయకులన్న యిట్లే ప్రజల కష్టసుఖములలో పాల్గొన్నప్పుడే గదా? ప్రజాభిమాన మొందగలుగుదురు. యీ హరిజనుడు మనకోబా దొనకొండకువచ్చి యున్నప్పుడు నిన్న తనకు మెట్లుకట్టి యెక్కించినది ఆచార్య గంగనాయకులుగారని తెలుసుకొని చాలా పరితాపము ను వెలిబుచ్చెను. యిండ్ల దహనము అంతకు కొంత ఉపశమించుటచే వెంటనే రంగనాయకులుగారు కొచ్చెర్లకోటకు రైలుదేరిరి. మధ్యలో ఆలస్యమగుటచే కొచ్చెర్లకోటకు నిర్ణయిత కాలమునకు పోలేకపోయిరి. చుట్టుప్రక్క రయితు లెల్లరును ఆరోజు సా॥ లు 3 గంటలు మొదలు గ్రామమునకు 1 మైలు వెలుపలవచ్చి మేళతాళములతో ఎదురుగొన కాచుకొని యుండిరి. రంగనాయకులుగారు ప్రశ్నలు 6½ గంటకు ఆ గ్రామము చేరిరి. కొచ్చెర్లకోటలో ఉపాహారములగొని ప్రక్క బసిరెడ్డిపల్లెకు వెళ్ళిరి. అచ్చట రయితు వర్గ మంతయు సమావేశమైనది. రామానాయుడు, త్రిపురయ్యగారలు రయితు గీతాలు కొన్ని పాడిరి. రంగనాయకులుగారును, రామానాయుడు నుపన్యసించిరి. ఇచ్చట రయితుల కష్టముల గూర్చి పర్చూరి పాపిరెడ్డిగారు గత 50 సం॥ చరిత్రను మనస్సు కరగునట్లు చెప్పిరి. తర్వాత ఆ రాత్రి రైలుదేరి రంగనాయకులుగారు గజ్జలకొండ రైలు స్టేషనుచేరి తే 29 ది ఉదయం గుంటూరు వెళ్ళిరి. రామానాయుడు తక్కినవారలు ఆ రాత్రి పొట్లపాడు వెళ్ళి తే 29 ది ఉదయం రయితులకు ఉపన్యసించి రామానాయుడు కురిచేడు స్టేషనుకు పోయి నెల్లూరు వెళ్ళెను. త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారును తక్కినవారును దర్శి డివిజనులో ప్రచారము చేయుచున్నారు. ఎలక్షన్ వరకు అనగా జనవరి తే 5 ది వరకు వీరు దర్శిడివిజన్ లోనే యుందురు.

మొత్తముమీద ఆచార్య రంగనాయకులుగారు అన్నిచోట్లను రయితు బిడ్డల చదివించమనియు, రయితు ఉద్యమ తత్వమును గమనించి కర్తవ్య మాచరింప మనియు, రయితు కష్టముల నెరవేర్చుకొనుటకు అన్ని సంస్థలయందును రయితు ప్రతినిధులు ఆక్రమించి రయితు సేవ జేయవలె ననియు జెప్పిరి.

ప్రతిపల్లెలోను హరిజనోద్యమమును గురించి ప్రచారము సాగించిరి. వారియిండ్లకరిగి బిడ్డల చదివించమనియు, ఆరోగ్యముగ నుండమనియు, చేతివృత్తుల నవలంభింప మనియు, ప్రస్తుతము హరిజనోద్యమ తత్వమును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి.

(ఒక విలేఖరి.)

—0—

అత్తివర హరిజనోత్సవము.

—:o:—

మొన్నటి ముక్కోటి నాడు యీగ్రామము ద్వారకా పురము లోని హరి జనులందరు స్నానములు చేసి, ఉపవాసము లుండి, ముచ్చెర్ల గ్రామము నుండి హరిజనుల మంగళ వాద్యముల కప్పించి పుత్తేటి నారాయణ రెడ్డిగారు కట్టించిన రామ మందిరము ప్రవేశించి, హరిభజనలతో దేముని సేవించుకొనిరి. ముచ్చెర్ల హరి జనుల మంగళ వాద్యములతోను, అత్తివరము, ద్వారకాపురము హరి జనుల భజనలతోను దేవునిగ్రామ మంతయు పురవనముగా పించిరి. దేవుడు మైల పడలేదు. యింటింటకు కర్పూర నీరాజనములు నైవేద్యముల నిచ్చి టెంకాయలు కొట్టిరి. గ్రామములలోని రెడ్డి యువకులు ఎల్లరు పాల్గొనిరి. పుత్తేటి నారాయణ రెడ్డిగారి ప్రోత్సాహము వల్లనే యీ కథ సాగినది. ఆచార్య రంగనాయకుల ఉపదేశముతో రెడ్డిగారుయీమార్గమున బోవుట చుట్టు ప్రక్క వారికి ఆదర్శ ప్రాయమై యున్నది.

"అత్తి వరము వారుడు"

నిడిగంటి వెంకట కృష్ణయ్యగారికి

(కరణం, నిడిగల్లు)

అయ్యా! మీవారి సేవలతో మాకేమి అవసరము లేదు. కాని గ్రామములో రైతులను దబాయించడం ప్రారంభించారు. పెసల, నువులు, కొర్రలు, మైనుపచ్చ యెరువు కోసరం పల్లగా మాకవ రారు శిస్తు కట్టబడుదనిన్ని, మావు భోజనపొందివ వల్లన లసిన దనిన్ని, దున్నవలసినదనిన్ని, దండోరా వేయించి నారు. యిది చాలా అక్రమం.

1336 ఫసలీ కు శిస్తోయినప్పుడు ద 600 లు రుమ్ముల తెమ్మని యీ మొత్తము తన యిమ్మమచ్చిన వారికియిప్పించి రుమ్ముల నష్టపరచి యున్నారు.

అక్రమంగా యిన్నేటువారు కోర్టువారికి ఫిర్యాదుగా హెచ్చించిన ధాన్యము అన్నిగ్రామస్థులు చెల్లించలేక నిలిపియుండగా యీగ్రామములో మాత్రము అసలుసిస్తుకు గొల్చిన ధాన్యమును, హెచ్చు చేసిన ధాన్యము క్రింద చెల్లు వేసికోవడమున్నూ, రెడ్డిగారు, మీరు, మాత్రము హెచ్చుధాన్యమును చెల్లించ కుండ డమున్నూ చాలాఅన్యాయం. ఇకమీదనైనా యీలాటి అక్రమాలకు వడిగట్టకుండ వలెనని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు

నిడిగల్లురైతు

వల్లివేటి పోలి రెడ్డి.

జమీందారీ రైతు

శనివారము.

౧౪—౧౨—3౨.

తిరుగానిర్బంధములా?

నేటి వెంకటగిరి దృశ్యము కేవలము భీభత్సముగా నున్నది. వివంకజూచినను యెస్టేటువారు జేయు అకృత్యములు మిన్నుముట్టుచున్నవి. రయితుల అకృత్యములకు మేరలేకయున్నది. గతవత్సరములో రయితులనుభవించిన కష్టములకు కొంత శాంతి యేర్పడునది గదాయని తలచుచుంటిమి. కాని యెస్టేటువారి దృక్పథములో యీశాంతికి అనకాశము లేకుండ జేయనలెనను పట్టుదల పూర్ణముగా నున్నట్లు నేటిపరిస్థితులబట్టి గ్రహించవలసియున్నది.

మొన్నటి స్థానికసంస్థల ఎన్నికలలో మామూలు ప్రకారం జమీందారు పార్టీవారికే ఒట్లనిచ్చినవిక రయితు పక్షమువారికి ఓట్లనిచ్చుటయే రయితులు జేసినయేరము. ఎన్నికల దినమునాడే శిద్దనరము పోలింగు స్టేషనువద్ద తనకు ఓట్లనివ్వలేదని రయితుల పశువులు, రయితులస్వాధీనములోని కంచెలో మేయుచుండగా బండెలదొడ్డికి తోలిరి. యెక్కలపాడు వేదస్త్రీలు అడవిపంది కోసుకొని అమ్ముకొనుటకురాగా అపండ్లను పబీకుగా లాగుకొనిపోయి నగరిలో కిందవేసి పోక్కించిరి. తరతరములుగా యెంపికట్టులు పెచ్చుకొనుచున్నవారిని నిర్బంధించుటయేగాక పెచ్చుకొన్న కట్టుల పీథులలోనుండి బలవంతముగా గుంజుకొనిపోయి వంటయిల్లునిండించిరి. అడవులలోను యితర చోట్లను పశ్రీజలు పెచ్చుకొనుచున్న నిస్తరాకులను పట్టుకొని చంపివేసి కాళ్ళకిందలొక్కి బాధపెట్టిరి. శ్రోత్రియములోకొట్టి పెచ్చుకొనుచున్న పచ్చిఆకును (యెరువుకొరకు) పట్టుకొనిరైతులనిర్బంధముల పాలుజేసిరి. లింగసముద్రము రయితులు తనకు ఓట్లనివ్వలేదని వారి పశువుల రయితులస్వాధీనములోని కంచెలోయుండగా అక్రమముగా బండెలదొడ్డిపెట్టిరి. మొక్కలపాటి రయితులపై అక్రమ కేసులు పెట్టుటకు కొన్నికుట్రలు చేసిరి. శిద్దవరము రయితులు కంచెపుల్లరి చెల్లించుటకు వగరి చుట్టుతిరుగుచున్నను వారిగతి విచారించరయిరి. పాలెంకోట రయితులు కంచెపుల్లరి చెల్లి అధికార్లు నెంత ఆశ్రయించినను కిట్టుకొనక మామూలుకు భిన్నమైన మరత్తులతోటి వాసిపెయిచ్చి నగాని కట్టుకొనమని తిరస్కరించిరి. గోవిందరెడ్డిగారిపై ప్రత్యేకముగ జూపుచున్న నిర్బంధములగాంచినకరాతిహృదయము సయితము నీరయిపోవుచున్నది. ప్రతిగ్రామమును నిర్బంధముల పాలుజేయ సంకల్పించుకొని కొడీలను కొత్తగా 20 మందిని నాకరిలో చేర్చుకొని గ్రామాలపై పంపిరి. పారవోలు పశువుల నిర్బంధించుటకు జనసమూహమును తోడుచేసుకొని పోయినట్లు వార్తలరుజెంచు చున్నవి. యిట్లే పల్లిపట్లెలోను నిర్బంధములు ప్రారంభమైనవి. వారు యేఅకృత్యములు జేయుచున్నను రయితులు శాంతముగా జూచుచున్నారు. కాని పల్లెత్తుమాటనయిను అనుటలేదు. యింతవరకు జూపిన సహనము అధికార్లకు సయితము ఆశ్చర్యమును గొల్పకమానదు. కాని యెంతకాల మీకష్టసహిష్ణత? రయితులుజమీందారుతో సహకారము నెరపుటకెన్ని పర్యాయములు ప్రయత్నించినను లాభములేక పోయెను. యిట్టిపరిస్థితులయందు కర్తవ్యమేమి? రైతులు తమకష్టములు చెప్పుకొన్నను వినువారులేరు. మహారాజుగారా యేపాపపు న్యాయుల నెరుగని అమాయక మహారాజుగారు. కుమారరాజాగారు యెస్టేటుపరిపాలనలో యేమాత్రము వ్రేలు పెట్టుటలేదు. దివానుగారా రివిన్యూ అనుభవము బొత్తుగాలేకపోవుటట్లుండగా అధికారశూన్యులై "డివిలెదా" జెప్పినట్లు రబ్బరుస్టాంపు వలెనున్నారు. విదేశములనరిగి శ్వేతాచ్ఛావాతావరణమున మెలగిన వారయినను, వెంకటగిరి వాసనలు నంటబట్టుచుండుటచే వీరి యధికారము రయితులకేమాత్రము వుపకరించుటలేదు. మొగళ్ళగుంట పోలింగు స్టేషనులో తాను రయితులకు జేసినమేళ్ళు జెప్పలేక రయితుల చేతులుబట్టుకొని ఓట్లిమ్మని అడుగుటయు, రయితులనికపై సరకము ననుభవింపజేసెదమని బెదరించుటయు, వారి అసమర్థత, సంకుచితాభిప్రాయముల వెలిబుచ్చుచున్నవి. యికసర్వసైన్యములుచేయు రెండవరాజకుమారుల దర్శింతమాయస్నవారు కేవల సంస్థాన పిర్రేజియను రెండు ముక్కలు నేసమ్ముకొని రయితుల సుఖ జీవనముపై చలపాదితనము వహించియుండుటచే వీరిని దర్శించుట అపాయకరముగా పరిణమించుచున్నది.

యిట్టిసందర్భములయందు ప్రభుత్వమువారయిను వెంటనే రయితు రోదనము నాలకించి లక్షలాది వేదరయితుల ప్రధాన సమస్యయందు మూకభావము వహించక శాశ్వితముగ యీచిక్కులు రాకుండజేతురనికోరుచూ, అందుకుకొన్నిసలహాలనిచ్చుచున్నారము. వెంకటగిరి పరిపాలనురెండవరాజకుమారుల చేతినుండి తొలగింపయు, ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారినిసంపూర్ణాధికారములతో దివానుగానియమించుటయు, యిప్పటి దివానుగారిని యిజనీరుగా యేర్పరచుటయు, వెంకటగిరి స్థానికాధికారులను నిష్పక్షపాతులగువారిని నియమించుటయు, జరుగవలెను. ఈ విధముగా జేసినగాని ప్రస్తుత విపత్తునుండితొలగుటకు వీలుకాదని మనవిచేయు

చున్నారము. ఇట్లు చేయనిచో రైతుల కు ద్రోహము ప్రభుత్వము సానుకూలమ్మకము పోగలదు. ఒక్క-జమీందారు కొరకు లక్ష లాది ప్రజల సానుభూతిని నోల్పోవుట స ముచితముగాదని ప్రభుత్వము వారికి విన్న వించు చున్నారము.

రైతుపార్టీకి జయమే!

స్థూల దృష్టిచే వీక్షించుకొందరు వెంకటగిరి స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల గూర్చి రయితు పార్టీ యోడిపోయినదని పలుకుచున్నారు. కాని అది కేవలము అపోహ.

మొదట శాసనసభ యెన్నిక లప్పుడు యే యొక రిద్దరో తప్ప జిల్లాలోని తక్కిన జ॥ రయితు లెల్లరును కుమారరాజాగారికే ఓట్లనిచ్చిరి. రెండవ పర్యాయము 1930 సం॥లో వెంకటగిరి యెస్టేటు గ్రామాలనుండి యే కొన్నివేల ఓట్లు రయితు సంఘ అభ్యర్థి కృష్ణారావు పంతులవారికి యొసగిరి. ఈ రెండుమాట్లు గూడ వెంకటగిరి తాలూకా నుండి ఒక్కొకసీటును పరులకొసగినదిలేదు. అట్టి వెంకటగిరి తాలూకా పరిస్థితులు గాంచిన రయితుల జయమును, జమీందారుని అపజయమును పొడకట్టక మానదు.

వెంకటగిరి తాలూకాబోర్డు పన్నెండుస్థానములలోపది స్థానములకు మాత్రము రయితు సంఘ పక్షమున పోటీజేసిరి. వాటిలో ఆరు స్థానములు రయితు పార్టీ వారు అధిక సంఖ్యతో గెలిచిరి. వాటిలోనికొన్ని వివరములు. చక్కిలిపోలింగు స్టేషనులో రయితు సంఘ అభ్యర్థి కటికినేని కల్యాణరావుగారికి 384 ఓట్లును, జమీందారు అభ్యర్థికి 13 ఓట్లును వచ్చినవి. దగ్గోలు పోలింగు స్టేషనులో రయితు సంఘ అభ్యర్థి కటికినేని వెంకటాద్రి నాయుడుగారికి 296 ఓట్లును, జమీందారు అభ్యర్థికి 47 ఓట్లును వచ్చినవి. శిద్దనరము పోలింగు స్టేషనులో రయితు సంఘ అభ్యర్థి జూపల్లి రంగయ్య గారికి 362 ఓట్లును, జమీందారభ్యర్థికి 140 ఓట్లును వచ్చినవి ఆ పోలింగులోనే రిజర్వ్ స్థానపు క్రైస్తవుడు రయితు పక్షాభ్యర్థి, జకరయ్యకు 343 ఓట్లును, జమీందారభ్యర్థికి 120 ఓట్లును వచ్చినవి. మరియొక చిత్రము గమనించిన యేపార్టీ గెలిచినది యు తెలియనగును. శిద్దనరము పోలింగుస్టేషనులో జమీందారు అభ్యర్థియొక్క- అవిభక్త కుమారుడు తన తండ్రికి ఓటు చేయక రయితు సంఘాభ్యర్థికే తన ఓటును జేసి యితరులచేతను అట్లే జేయించి తన తండ్రిని ఓడగొట్టెను. అట్లే యీ జమీందారుని అభ్యర్థియొక్క- బంధు, అప్త, వర్గమంతయు రయితు సంఘ అభ్యర్థులకే ఓట్లనిచ్చి జయింపజేసిరి.

అట్లే జిల్లాబోర్డు స్థానములందును గమనించదగును. వెంకటగిరి సర్కిలులో జమీందారి అభ్యర్థి జూపల్లి వెంకట్రామారావు గారును, రయితు సంఘ అభ్యర్థి పెట్లూరు గోవిందరెడ్డిగారును. సిద్దాగుంట సర్కిలులో కుమారరాజాగారును, రయితు సంఘ అభ్యర్థి పుత్తేరి నారాయణరెడ్డిగారును పోటీజేసిరి. వెంకటగిరి సర్కిలులో వెంకటగిరి టవున్ మాత్రమే 1700 ఓట్లు గలిగి జమీందారుని కనుసన్నలతో మెలగునదిగా యున్నది. ఆ సర్కిలులోని తక్కిన అన్నిగ్రామములలోను 1900 ఓట్లుమాత్రమున్నవి. వెంకటగిరి టవునులో జూ॥ వెం॥ రావుగారికి పోలు కాబడిన ఓట్లలో చనిపోయినవారి ఓట్లు మొదలగు అక్రమ విధానము లెన్ని యోఅనుసరింపబడినవి. శిద్దవరము, చక్కిలి, మొదలగు పోలింగుస్టేషనులలో పోలింగు ఆఫీసర్లు పడిగా పనిజేయక పోయినందున గోవిందరెడ్డిగారికి యిచ్చుటకు వచ్చిన ఓటర్లు సుమారు మూడు నాలుగు వందలమంది సాయంత్రము వరకు కాచుకొని యుండి పోలుగానందున యిండ్లకరిగిరి. జూపల్లి వెంకట్రామారావుగారికి వెంకటగిరి ఓట్లు మాత్రమే 1700 వుటయు, పోలుగాబడిన వాటిలో చాలా అక్రమ ఓట్లు పడియుటయు, గోవిందరెడ్డిగారికి యిచ్చుటకు వచ్చిన ఓటర్లు తిరిగి వెళ్ళిపోవుటయు జరిగినది. వచ్చి తిరుగాపోయినవారినుండి 66 ఓట్లు గోవిందరెడ్డిగారికి పోలు అయివున్నచో గెలిచియుందురు. ఈ విషయములో పోలింగు ఆఫీసర్ల పక్షపాతము గమనార్హము. అక్రమ విధానముచే జూ॥ వెం॥ రావుగారు గెలిచినను యథార్థ విషయముల ఆలోచించిన గోవిందరెడ్డి గెలిచినాడని యొప్పుకొనక తప్పదు.

ఇక కుమారరాజాగారు నిలిచిన సిద్దాగుంట సర్కిలు సంగతి యోచింతము. యీ సర్కిలుకు వెంకటగిరి కాలూకా పల్లెలేగాక కొన్ని నాయుడుపేట తాలూకా పల్లెలుగూడ చేర్చబడినవి. నాయుడుపేట తాలూకా పల్లెలలోని స్వార్థపరులు, పోటీ పందెముల గెలిచినవారు. అట్టి చోట్ల జాస్తి ఓట్లు చేర్చబడినవి. వెంకటగిరి తాలూకా గ్రామముల మట్టుకు చూచిన రయితు సంఘ అభ్యర్థి పుత్తేరి నారాయణరెడ్డి గెలిచినాడని చెప్పక తప్పదు. అరిమానుపాడు గ్రామ మొక్కటి, రయితుసంఘము పక్షమునఓటుజేసియున్న, కుమారరాజాగారు యోడిపోయి యుందురు. యిదిగాక సిద్దాగుంట పోలింగు స్టేషనులో అక్రమంగా 6 గంటలకు పైన గూడ పోలింగు జరిపించిరి. మొగళ్ళగుంట పోలింగులో రాజాగారి కుమార్తె, అప్త, బంధు, సగరపిల్లకాయలాది ఏబేల గోపాల మంతయు, అచటనే కొలువుదీరినది. దివానంతటివాడు సైతము చెట్లక్రింది ఓట్ల సంపాదనకై నిలబడిరి. రయితు సంఘాభ్యర్థికి ఓట్లు యిచ్చుటను రాబడిన వారినందరిని చేతులు బట్టుకొని బ్రతి

కనకమ్మగారి అనారోగ్యము.

శ్రీమతి పొణకా కనకమ్మగారు శాసనోల్లంఘన సందర్భమున గత మే నెల 26 వ 1½ సంవత్సరం శిక్షవిధింపబడి వేలూరు కారాగారమునందున్నది. ఆమె గారికి గత నవంబరు నెలలో చాలా జబ్బుచేసి ప్రమాదమునుండి అది మొదలు బలహీనముగా నుండి యిప్పుడు తిరుగ జబ్బు చేయ బడి వేలూరు పెంట్లు డు ఆసుపత్రిలో చికిత్సనొందు చున్నారు. దినమునకు సుమారు నలుబది పర్యాయ ములు రక్తవిరేచనములును, జ్వరమును ప్రస్తుత జబ్బు. జైలునుండి ఆసుపత్రి ప్రవేశించు నపుడు చాలా బ్రమాదావస్థలో నుండి నట్టును, నిన్న నేడు సూహ్యముగా నెమ్మదికనుపడు చున్నట్టును తెలియుచున్నది. కాని బలహీనము చాలా జాస్తిగా యున్నదట. ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వము వారు వెంటనే ఆమెగారిని విడుదల చేయుట సముచితమని మనవి జేయుచున్నారము.

మాలి, నిర్బంధించి ఓట్లు తీసుకొనిరి. రాయితు సంఘపక్షమువారు ఒక్కరుంటయు, రాజాగారి దివాణమంతయు నిచట దిగి యుంటయు గాంచిన జయ మెవరిదో తెలియగలదు. జబ్బుతోనున్న మహారాజా తటివారిని మనిషి సహాయముతో తెచ్చి ఓటు చేయించి నారన్న యెంత భయముతో యెన్నేటువారున్నదియు తెలియనగును.

పై సందర్భముల గమనించిన రాయితు పార్టీ గెలిచినదో, జమీందారు పార్టీ గెలిచినదో తెలియనగును.

స్వీకారము.

నెల్లూరులో నేలనూతల సుబ్బరాయుడుగారి సంపాదకత్వమున వెలువడుచున్న "తీర్పులపత్రిక" 6 వ సంచిక మాకార్యాలయమునలంకరించినది. కోర్టున్యాయాధికారములపై ఆధారపడిన యీకోర్టులలో ప్రజలు కేవలము యితరులపై ఆధారపడక న్యాయవృత్తిములనెలుసుకొనుటకు యిట్టి దేశభాషా పత్రికలవసరము. ఈలోటును దీర్చిన వ్యవస్థాపకులు వాద్యులు. యిది ప్రతినెల 1, 15 తేదులలో ప్రకటింపబడును. సం॥ చందారు 3- లు వలయువారు నెల్లూరు, తీర్పుల పత్రిక కార్యాలయమునకు వ్రాయవచ్చును.

జిల్లాబోర్డుకు గెలిచిన అభ్యర్థులు.

రాపూరు.

1. నలమోరునర్సారెడ్డి
2. కొల్లపనేని వీరాస్వామినాయుడు

వెంకటగిరి.

1. వెంకటగిరి కుమార రాజాగారు
2. జూపల్లి వెంకటరామారావు
3. వెలుతురు వీరాస్వామి

సూళూరుపేట.

1. వాకాటిచెంచురాఘవరెడ్డి వురఫ్ పిచ్చిరెడ్డి
2. లింగారెడ్డి వెంగలరాయరెడ్డి
3. దవశా చెంచుసుబ్బయ్యశెట్టి

గూడూరు.

1. పెళ్లేటి వెంకటసుబ్బారెడ్డి
2. దువ్వూరునారాయణరెడ్డి
3. వేమారెడ్డి సుందరరామిరెడ్డి
4. పె. సుబ్బరాయులురెడ్డి

నెల్లూరు.

1. పాస్నవోలు శేషారెడ్డి
2. యాదూరురామచంద్రారెడ్డి
3. ముంగమూరుసుబ్బారెడ్డి
4. వేనాటిపోలారెడ్డి
5. పట్నంసుబ్బమ్మ
6. సయ్యద్ అబ్దుల్ పలాంసాహెబ్

కోవూరు.

1. పొణకా గోవిందరెడ్డి
2. ఆడపాల వెంకటకృష్ణారెడ్డి
3. దొడ్లముద్దుకృష్ణారెడ్డి
4. కాటంరెడ్డి నుంకరరామిరెడ్డి
5. ఖాజాబుబు జనాబ్ యాహ్యాలిసాహెబ్

కావలి.

1. పుచ్చలపల్లి హరిశ్చంద్రారెడ్డి
2. గొట్టిపాటి పుల్లపనాయుడు
3. దొడ్లపీరయ్యనాయుడు
4. కోడి వెంకటమ్మ
5. నల్లపరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి

కందుకూరు.

1. రాపాటి యం. ఎ. అబ్బాయినాయుడు
2. చాగంటి కొండపనాయుడు
3. రావితిరుపతినాయుడు
4. దేవరపల్లి వెంకటకృష్ణారెడ్డి
5. చాసరి అడివయ్య
6 అనమోలురామయ్య

కనిగిరి.

1. సానికొమ్మి మాలకొండారెడ్డి
2. కోటపాటి మాలకొండారెడ్డి
3. చిమట శంకరయ్య
4. కడికమళ్ళ వెంకటసుబ్బయ్య
5 ముద్దా యిసాక్

పొదిలె.

1. మాకినేని నరసపనాయుడు
2. జేవిరెడ్డి శ్రీరాములురెడ్డి
3. తీట్ల మోసెసు

దర్శి.

1. బొట్ల వెంకంబొట్లు
2. దాసరి దస్తగిరయ్య
3. కుమరరాజా (వెంకటగిరిలో గెలిచిం దున ఈస్థానమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. తిరిగి ఎలెక్ట్ అగును)

ఉదయగిరి.

1. పాస్నబోయిన వెంచయ్యనాయుడు
2. సయ్యద్ అహమద్ సాహెబ్ బాషేసె
3. గణపం చెన్నారెడ్డి

ఆత్మకూరు.

1. చిట్టమూరు వెంకటరెడ్డి
3. రావి చివవెంకటాద్రియులు నాయుడు
3. వేమన అక్కపనాయుడు
4. మాలపాటి అడివయ్యనాయుడు

సమకాలీ కాభిప్రాయములు.

జమీందారుల భావిస్థితి.

పిఠాపురాధీశుని తొలి సోము పంటన్ను ఈ తారాశయ శేకోరా యనందగిన శ్రీయుతులు రామారావు బహద్దరుగారు పై మకుటముక్రింద డిసంబరు మాడరన్ రివ్యూలో ప్రకటించిన వ్యాసరాజమును శేరొకచో ముద్రించితిమి. ఈవ్యాసమున ఉలికిపడి, వెంకటగిరి యువరాజుగారు పత్రికా ముఖమున నిచ్చిన సమాధానమును, పిఠాపుర యువరాజుగా రొసంగిన ప్రత్యుత్తరమును, పాఠకుల వినోదార్థము స్థలాంతరమున ముద్రించితిమి మాడరనురివ్యూ వ్యాసరాజములోని మహాభావములును, వెంకటగిరి యువరాజుగారి కొసగిన సమాధానము సంతరిమిడియున్న సౌమ్యమును, వితరణశీలమువెడి ఉగ్గుపాలతో పెరిగిన రావు మహీపతి సూర్యారావుగారి ప్రకృతిలకె సాక్ష్యము. నిజమాడిన నిష్ఠురముగదా! అమ్మ పుట్టినిల్లు మేనమామ దగ్గరా యనినట్లు జమీందారులు తమ ప్రజల కష్టనిష్ఠురములతోనే పాటి కలసిపోవుచుండిరో లోకమే సాక్షి. జమీందారులకు పన్నులు వసూలు జేసి కొను అధికారము మాత్రము ప్రసాదింప బడినది. జమీందారుల ఆదాయమునుండి కొంత భాగము ప్రజాహితైక కార్యములకొరకు వినియోగించి తీరవలెనని నియమములేదు. అంతయును వారి దయాధర్మ భిక్షము. సంస్థానాధీశులకును, జమీందారులకును ఆస్తిమతకాంతర మున్నది. సంస్థానాధీశులైనను రాబోవు రాజకీయ ప్రణాళికయందు వారినిరంకుశపు స్వత్వముల భద్రతకొఱకు ప్రధానహక్కులు (ఫండమెంటల్ రైట్సు) ఉండవలెనని ప్రార్థులాడుచున్నారు. కాని తమప్రజలకు గూడ ఈప్రధానహక్కు లవసరము కాదాయని మనస్సునకు తట్టలేదు. రయితుజమీందారీ తగవులకు వెంకటగిరి పుట్టినిల్లయిన విషయము జగద్విదితము. జమీందారులు భూస్వాములకు నియోజింపబడిన స్థానముల నాక్రమించుచేగాక ప్రజలకేర్పడిన స్థానములను గూడ వశపరచుకొన గలిగి, ప్రధానామాత్య పదవులకుదేకి, ప్రజాసేవ శేయుచుంటిమని చాటించుకొను సుమాహాత్ములలో, తుమ్మినట్లు, జమీందారీ వంశమునందు జనించి జమీందారుల ప్రజాసేవతత్పరతను ఆ రీతిని సమర్థించిరేమో తూర్పార పెట్టుట వెంకటగిరి యువరాజుగారి కర్తవ్యములందు ముఖ్యకలవలె వాటుకొనుటేమి ఆశ్చర్యము! జమీందారీ వంటిన వనమందు ఈకంటకయుత తీగె తెక్కడ నుండి యుద్భవించినదా యని జమీందారులు వీకాకు నొందుటలేమి వింత? జమీందారులు నివసించెడు ప్రధాన నగరములందు అక్కడక్కడ అధికారాగమన స్మారకములుగా నెలకొల్పబడిన కొన్ని పాఠశాలలకును, మరికొన్ని సంస్థలకును తోపాటు మొసంగుటలిప్ప, సామాన్య జమీందారీ గ్రామముల కేమి మేలొనరించిరో జమీందారులు హృదయ పరీక్ష నొనర్చుకొని, త్రిలు మడిచి లెక్కించగలరా! యేపెద్ద జమీందారులో, యే ఘనకార్యములో యొనర్చినను, అది వ్యక్తిగతమయిన పూర్వజన్మ పరిపాకముగ నెంచవలెగాని, జమీందారు లందరకును పంచదగిన సామాన్యముగ భావింపజనదని శేలోకసంకల్పమున నుడివియుంటిమి. చేసినది లవలేశ మయినను అది సంస్తవనీయమే. చేయతగినంత "చేయుచుంటిమా" అని హృదయశల్యముల నార్చిచేసెడు చిన్నప్రశ్నము యువరాజుగారు వేయుదురేమో యని వెంకటగిరి యువరాజుగారు గ్రహింపకుండుటలో విపరీతము లేదు. జమీందారులు రయితుల యిక్కట్టులను ఆలించి పాలించినచో యే జమీందారునకును నేడు లభించుచున్నంత పెద్ద ఆదాయమురాదు. అట్లు లభించినను పిఠాపురం రాజాగారు ఆశించెడు చందమున, జమీందారులు ప్రజలతో కలసి మెలసి ప్రజాసేవకు గడంగినచో, జమీందారీ గ్రామములందు మిన్నంటెడు రాజసౌధముల సరసను భూరియాకు చుట్టుగుడిసె లుండవు. పిఠాపుర యువరాజుగారికి చిన్న హెచ్చరిక శేయుచున్నాము. నిజమైన దేశసేవకు, శాసన సభ్యత్వము ప్రతిబంధకము. శాసన సభ్యత్వము మూలమున శేయదగిన దేశసేవ, శాసన సభల వెలుపల శేయదగిన సేవాబుధి యందు ఒక బిందువయినను కాజాలదు. పువ్వు పుట్టినంతనే పరిమళించును గదా! యువరాజుగారి ప్రథమ పువ్వుమే ఈకమ్మని తావుల నీనుచున్నది. రావు మహీపతి సూర్యారావుగారి ఈ కులదీపము దివ్యకళల వెదజల్లుచు వర్ధిల్లును గాక.

డిశంబరు 24 "కృష్ణాపత్రిక"

గుడ్డి దర్బార్.

హంథేకా దర్బార్, పిత్తల్ కాదర్వాజా.

షేక్ హుశేన్ చేవాలు

వెంకటగిరి సంస్థానం పోలూరు తాలూకా వెమకట్టి డఫేదారు మస్తాన్ సాహేబు నవుకరి దుర్విధముగా పూడ జేరినారు అని ఇప్పటి దివాన్ గారు రికార్డు వెతుకు లాడేమని పోలూరు తాలూకా కు హుకుం పంపార్లట॥ యెంత దూరం వెతకు లాడిన యేమిలేనునా చింతచేసి చూచి నంతనే వింతలాయురా!

నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో.

S. C. No. 1546/32

వాది

గార్లపాటిరామస్వామి శెట్టి

ప్రతివాదులు

1. షేకుమదారుసాహేబు
2. షేకుఖాదరుసాహేబు

వాది, ప్రతివాదులుమీద పోనోటునుబట్టి రు 100_0_0లు రాబట్టుకొనుటకు దావా దాఖలుచేసియున్నారు. సదరు దావా విమర్శించుటకు గాను తే 19- -1 1933దీకి వాయిదా వేయుబడి వున్నది. ఆరోజున పగలు పదకొండుగంటల్కు ప్రతివాదులు కోర్టువారి యెదుట హాజరై వారిఆక్షేపణలు తెలుపుకోవలసినది. లేనంతట కోర్టువారు ప్రతివాదుల పరోక్షమున తీరుమానించుదురు గనుక యీవిషయము ప్రచురించడమైనది.

కె. వి. రాఘవాచార్యి.

3- 1- 1933 వాది వకీలు

అన్నట్లు అలను నేరస్తుడని రికార్డు లేదు గాని హంథేకా దర్బార్ పిత్తల్ కా దర్వాజా షేక్ హుశేన్ చేవాలు అన్నట్లు అన్యాయంగా యింటికి పంపార్లని అందరికి వింతగా తోచినది. యిక నైనా పరిపాలనలో న్యాయంకలిగితే, గిలిగితే నవుకరి, యిస్తే, గిస్తే, వెనుకటి న్యాయమును, మరచి మస్తాను సాహేబు తియగా నవుకరిలో చేరితే-గిరితే-చూద్దాంగాని, సంస్థానం అంతా గాలించినను రికార్డుచిక్కినట్లు లేదు. అధికార్లు యేమని మనవి చేసుకుంటారోగాని పాపం. విషయం తెలిసిన వారి కంతయు చింతగాయున్నది. ఆనోడవ నాకు కొంతవరకు బాగా తెలుసును వినగోరితే.

హుజూరు దాఖలా లేని గొడవా
షేష్కారు గారికి తెలియని గొడవా
ఆకాశ రామన్న అర్జీల గొడవా
రాజకుమార్ పరిపాలన గొడవా
పద్దులో తెలవిచ్చిన గొడవా
హుకుం పుట్టిన అంతర్యిల గొడవా
యేమియెరుగని నిర్దోషి గొడవా
వ్రాయమంటె వ్రాస్తానండీ.
చెప్పమంటె చెప్తానండీ

"ఒక విలేఖరి."

నకలుమందులను చూచి మోసపోకుడు.

నలుబది సంవత్సరములుగా ప్రఖ్యాతిచెందినది. కేవలము బాధసాధని.



తలనొప్పుల మాన్పును, నరముపోటుల బాపును, శాశ్వత నొప్పుల పోగొట్టును, గొంతు పోగొట్టును, తేలుకుట్ల భేదించును, వాపుల పోగొట్టును, దగ్గును కట్టించును, దురదను పోగొట్టును.

మద్రాసు, మైసూరు రాష్ట్రములకు
హెడ్డాఫీసు ఏజంట్లు,
ప్యారీ అండు కంపెని,
6, బందరువీధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనం డిపో,
మద్రాసు, బొంబాయి,
కలకత్తా.

కృషీవలుడు

ఆంధ్రదేశ వ్యవసాయకుల పాలిటిసురభి
తిరుపతి జమీందారీ రైతు మహాజన సంఘము
ఆధ్వర్యమున
1, 15 తేదీల వెలువడు పక్షపత్రిక.
సం|| చందా 2 రూపాయలు మాత్రము.
పత్రిక కార్యాలయము
తెనాలి, ... చిన్నతంబి వీధి
... మద్రాసు.

త్రివేణి

మత, సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ పారిశ్రామిక విషయముల నిష్పక్షపాతముగ చర్చించు త్రైమాస పత్రిక. సంవత్సర చందా రూ 2½/- మాత్రము. వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

మేనేజరు 'త్రివేణి' 323, హైరోడ్డు,
తండియార్పేట, మద్రాసు.

గ్రాండ్ నేషనల్ స్వీప్ (లాటరీ)

ఐరిష్‌హాస్పిటల్ ట్రస్టు లిమిటెడ్ వారిచే నడుపబడుచున్నది

24 మార్చి 1933 సం|| తేదీని ఐన్‌ట్రీ (ఇంగ్లాండు)లో పందెము జరుగును.

చందా, మామూలు మెయిలు ది 2—2—33 సం|| వరకు టిక్కెట్టు 1-కి రు 7—12—0 లు.

లింకోలన్ షైర్‌హ్యాండీక్యాప్ స్వీపులాటరీ.

మ్యాచుయల్ క్లబ్బు వారిచే నడుపబడుచున్నది.

22 మార్చి 1933 సం|| తేదీని లింకోలన్ (ఇంగ్లాండు)లో పందెము జరుగును.

చందా, మామూలు మెయిలు ది 22—2—33 సం|| వరకు టిక్కెట్టు 1-కి రు 4—12—0 లు.

ఈపై రెండుక్లబ్బులటిక్కెట్లున్ను దిగువ విలాసదారుమొద్ద దొరుకును. గనుక సొమ్ముతో ఆర్డర్లుపంపుకోవచ్చును.

టి. వి. రెడ్డి,
అధికారమును పొందిన ఏజెంటు.

రాజమండ్రి (తూర్పు గోదావరిజిల్లా.)

సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు, ప్రకాశకుడు, నెల్లూరు, వెంకటాద్రినాయుడు, జమీందారీ రైతు ముద్రణాలయం, గాంధిపాక్, నెల్లూరు.